

ВРЕМЕПЛОВ

Сем Гејтон

ТРГОВАЦ СНЕГОМ

Креативни центар

Наслов оригинала

Sam Gayton, THE SNOW MERCHANT

First published by Andersen Press

Text copyright © Sam Gayton, 2011

Illustration copyright © Tomislav Tomic, 2011

За издање на српском језику © Креативни центар 2015

Књига једанаеста

Прво издање

Превод са енглеског

Мирјана Попов-Слијепчевић

Уредник едиције

Љиљана Маринковић

Уредник издања

Наталија Панић

Лектура

Ивана Игњатовић

Дизајн

Андреј Војковић

Припрема за штампу

Љиљана Павков

Издавач

Креативни центар, Београд, Градиштанска 8

тел.: 011 / 38 20 464, 38 20 483, 24 40 659

www.kreativnicentar.rs

e-mail: info@kreativnicentar.rs

За издавача

Љиљана Маринковић, директор

Штампа

Графостил, Крагујевац

Тираж

2.000

ISBN 978-86-529-0205-7

ВРЕМЕПЛОВ

Сем Гејтон

ТРГОВАЦ СНЕГОМ

Илустровао
Томислав Томић

Превела са енглеског
Мирјана Попов-Слијепчевић

Креативни центар

Посвећено Ерин, која је газда у кући

*Душу ми обузима жеља да ђевам о ђелима која
су добила нов облик.*

Овидије, Меѓаморфозе

РЕЦЕПТ ЗА СНЕГ ix

1. Незнанчев долазак ❧ 1
2. Изум звани снег ❧ 13
3. Истеривање промаје ❧ 22
4. Дечак који је дошао издалека ❧ 32
5. Кофер се отвара ❧ 37
6. Лети Бидерко кува чај ❧ 49
7. Како је настала гостионица *Код белої коња* ❧ 62
8. Пратите оне ледене стопе! ❧ 71
9. Ветар долази у помоћ ❧ 84
10. Бескрајно надувавање алхемичара Блистава ❧ 93

РЕЦЕПТ ЗА СНЕГ,

метеоролошку њојаву која никада раније није виђена

Прави се од ЉУБАВИ, АЛХЕМИЈЕ и следећих
САСТОЈАКА (редоследом којим су набројани):

- раздобља њишине од најмање сто година
- честиица њрашине исцунјених стайичким
електрицијетом
- седам кайи етера
- шест коцкица
- кафене кашичице соли
- конца од мраза, њровученој кроз леденицу
- сивој облака, исцреденој на средрној њреслицы
- воде

ПОСТУПАК:

Стоодиишњу њишину исцкајти на седам крајких
њренуњака.

Тренуњке њосуњи њрашином и стайичким
електрицијетом.

У сваки део додањи њо кай етера.

Зайим убацињи коцкицу (како би снеј зайамњио да има
шест стњрана). То њоновњи шест њуња (за сређу).

Умешањи кафену кашичицу соли (да би снеј моњао
да се њоњи).

Све њо зањињи у облак њмођу ињле од леденице
и конца од мраза.

На крају додањи воду.

Једне зимске ноћи, тако хладне и мрачне да су се ватре следиле у огњиштима, у Албион је стигао снег. Стигао је спакован у незнанчев кофер. Лети га је прва видела.

Незнанац је дошао из луке вукући свој пртљаг – *йуй, йуй, йуй!* – преко калдрме варошице Бартер и тражећи таблу с натписом *Госйионица Код белої коња*. Пронашао ју је у Сирћетној улици, где је висила с трема неке сојенице. Одозго, с малог кухињског прозора, газдарица Лети гледала га је како долази.

Кроз свој телескоп пратила је дугачак траг његових стопа, утиснутих у смрзнуто блато. Видела је како ставља руку на лестве које воде до врата и почиње да се пење кроз црну, ветровиту ноћ.

Ветар је био тако јак да је могао да му збрише прсте с руку, а он није носио рукавице. То је била најхладнија зима коју је Лети памтила и он је био далеко најхладнији гост.

Зуби су му били плави.

Коса му је била бела.

Прсти су му били плави.

Беоњаче су му биле плаве, а зенице беле.

„Човек с леденицама на бради“, прошаптала је Сивку, који је управо био улетео унутра. „Где да га сместимо? Сви кревети су заузети.“

Сивко је окренуо главу и Лети је уздахнула. Голуб је умео добро да слуша, али му конверзација није била јача страна.

Лети је склопила телескоп, који је шкљоцнуо, и убацила га у џеп кецеље. Отишла је у малу дневну собу, где су њене две гошће – дама из Лапоније и чешка јувелирка – седеле у фотељама поред камина. Њихова права имена била су записана у књизи гостију, али их је Лети звала госпођа Морж и Буљина. Дама је добила име Морж јер је била дебела и имала је дркове. Јувелирка је била Буљина зато што је само буљила. Имена која им је Лети наденула пристајала су им боље од њихових властитих.

„Неко долази“, рекла је сићушна, збрчкана Буљина. Закачила је за уши своје телескопске наочаре и спустила сочива да би погледала у врата очима великим као радарски тањираи.

„Неће добити мој кревет“, рекла је госпођа Морж. Напућила је усне преко којих је био размазан руж и зазмирила својим прасећим очицама док јој је троструки подваљак подрхтавао.

Лети није стигла ни да одговори а врата су се широм отворила. На трему је стајао човек с леденицама на бради.

„Потребна ми је соба“, рекао је, „и мора да буде ледена!“

Ватра се одједном угасила и остао је само жар. Ветар је грунуо унутра и, пре него што је госпођа Морж стигла да покрије уши, угасио је десет сићушних свећа на њеним висећим минђушама.

„Да“, рекао је тихо незнанац. „На правом сам месту.“

Насмејао се храпавим гласом и комадић леденице с његове браде пао је на под.

Лети је само зурила. Осећајући комешање у стомаку, пошла је да узме кофер, али ју је он задржао руком.

„Склони се“, рекао је мрког погледа. „Превише је крхка.“

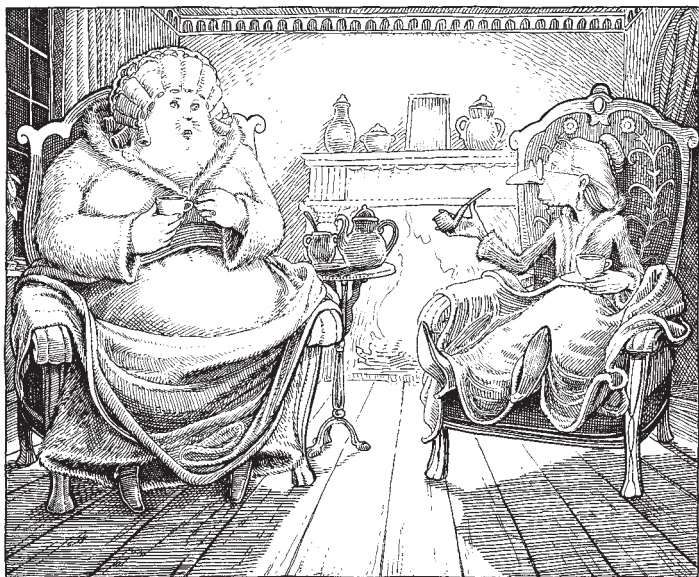
„Нисам крхка“, одговорила је. „Имам дванаест година.“

„Говорим о својој *роби*“, брецнуо се показујући главом ка коферу од махагонија. „Веома је ... осетљива. Ако се оштети, нећеш хтети да је купиш. А то би значило да сам цео пут прешао узалуд.“

„Господине“, рекла је Лети. „Не знам шта продајете, али ја то не могу да купим.“

„Немој да говориш унапред“, одбрусио је незнанац. „Могу да препознам муштерију чим је видим.“

Госпођа Морж и Буљина само су их гледале, умотане у своје бунде.

Лети је остала без речи. Целе недеље је слушала само:

„Још шећера у чај!“

„Још ћебади преко фотеља!“

„Још дрва на ватру!“

Сада се појавио неко – смрзнут човек с кофером пуним тајни – ко јој је рекао да је она његова муштерија.

Летти Биберко, њресџани да бленеш и реџи нешџо, помислила је.

„Добро дошли у гостионицу *Код белої коња*, господине.“

„Да, да!“, рекао је нестрпљиво. „Сада ми доведите гозду пре него што се одмрзнем!“

Лети је преврнула очима. Нови гости *сџално* су правили ту грешку. Обрисала је руке о кецељу. „*Ја сам гоздарица.*“

„*Ти?*“, рекао је он с подсмехом.

Лети га је мрко погледала. „Тако је, господине. Ја. Лети Биберко.“

„Добро, а где је господин Биберко?“

„Тата је у крчми, ако не грешим. Доле, у луци, у *Зашџију њред дуру*. Клади се с морнарима.“

Незнанац је изнервирано стиснуо модре усне. „А гозпођа Биберко?“

„Па“, одговорила је Лети љутито. „Ако не грешим, рекла бих да није ваш посао да о томе бринете.“

„Девојко, ти немаш појма о мом послу. Запамти то. Ти си само муштерија.“

„Ја сам много више од тога“, рекла је Лети. „Перем чаршаве, бришем прашину с полица, спремам собе и кувам *веома* добар чај.“

„Њене способности, што се тиче вођења куће“, рекла је госпођа Морж, „сасвим су задовољавајуће.“

„Али је унутрашње уређење ужасно“, рекла је Буљина, „и све прилично ружно изгледа.“

Лети је пратила незнанчев поглед док је шврљао по малој соби. Гостионица *Код делој коња* била је запуштена и гола. Сlike су нестале са зидова, а уместо њих су на дрвету остала тамна поља. Поред кухиње је стајао трпезаријски сто, крај ватре су биле две фотеле, а у ћошку се налазио мамин стари механички клавир. Остао је још само један тепих. И то мали.

„Изгледа довољно хладно“, рекао је трговац.

„Али су нам сви кревети попуњени“, напоменула је Лети.

„Не желим собу за *сијавање*, девојко. Желим собу за *јосао*.“

Лети је била на ивици да му одржи предавање о лепом понашању и да га избаци напоље. Али није могла. Гостионици *Код делој коња* био је потребан новац. Због

татиног коцкања господин Љига, утеривач дугова, сваке недеље куцао је на врата. И, уместо да га отера, она се незнанцу насмешила и показала му своје дивне велике очи – очи своје маме, која је одавно отишла.

„У реду, господине. Кревет или посао, цена је иста...“ Испружила је руку и рекла: „Три шилинга за ноћ, молим.“

„Три шилинга је разумна цена...“, почела је Буљина.

„... за гостионицу која има више од једног тепиха“, завршила је госпођа Морж.

„Можете да узмете коју год собу желите за свој посао“, рекла је Лети не обазирјући се на њих. Затим је спустила глас како старе даме не би могле да је чују: „Чак и њихову.“

Очекивала је од њега да ће се цењкати. Уосталом, он је пословни човек, а градић се зове Бартер.* Али ју је трговац само мрко погледао и рекао: „Потруди се да ми обезбедиш све што ми је потребно.“

„Хоћу“, обећала је Лети. „Уз чај и осмех.“

„Врло добро“, рекао је. „Договорили смо се.“

Лети се једва уздржала да не врисне од радости. Новац јој је био тако очајнички потребан да би узела и два

* Barter (енгл.) – *шрјовина, шрамја* (прим. прев.).

шилинга. Три би покрила цео татин дуг од те вечери. Кад би му их одмах послала, не би морао да позајмљује од господина Љиге, утеривача дугова. А то је значило да господин Љига неће око поноћи доћи по последњи тепих.

Тријуџи ура за човека који не зна лејо да се понаша и има леденице на бради!, рекла је у себи.

Лети је схватила да му не зна име. Није се представио, што је заиста било чудно, нарочито ако се знало да је он пословни човек и да она треба да му буде муштерија. Питала се да ли би било пристojно да га пита за име, али пре него што је стигла то да уради, он се изненада сагнуо и из црног леда око својих чизама извадио три облутка.

„Ево“, рекао је. „Испружи руку.“

Уместо да га послуша, Лети је прекрстила руке. „Господине, тражила сам три шилинга, а не три камичка.“

„Рекао сам: *Испружи руку*. Зато престани да се дуриш и уради као што сам ти рекао, девојко.“

Лети је нерадо послушала. Спустио је облутке на њен длан: један, два, три. Гурнуо је руку у капут и извадио стаклену бочицу у облику слова J. Била је испуњена густом сребрнастом течношћу. Одврнуо је чеп и на сваки облутак ставио по кап.

И нешто се догодило.

Нешто фантастично.

Облуци су почели да се пенушају. Поскочили су на Летином длану као зрикавци.

„Затвори шаку!“, рекао је незнанац.

Лети је спојила шаке и облуци су унутра наставили да скакућу. Онда се трипут чуло *йуф!* и они су се умирيلي. Кроз прсте су јој се провукли танки стубићи дима.

„Готово“, рекао је незнанац затварајући бочицу.

Лети је отворила шаке.

Није могла а да не цикне.

Старе даме зуриле су отворених уста из својих фотеља.

„Сада можемо да пређемо на посао“, рекао је незнанац.

Али Лети није могла да се помери. Скаменила се од шока. На њеном длану није више било облутака, а уместо њих појавила су се три сребрна шилинга.

„Како сте то извели?“, прошаптала је.

Он је вратио бочицу у капут. „Алхемичар може да направи шта год пожели.“

Лети је стиснула новчиће. Та реч – *алхемичар*. Није годинама видела алхемичара. А један је у том тренутку стајао у њеној гостионици, правио је новац од камења и имао је кофер пун тајни...

Последњи алхемичар који је боравио у гостионици *Код белој коња* била је Летина мама. Али она више није била ту. А оставила је три ствари: поруку, свој капут и празнину која никада није попуњена.

„Овде, *Код белој коња*, одавно нисмо имали алхемичара“, рекла му је Лети док је петљао око каишева којима је био везан кофер. „Последњи је отишао кроз прозор.“

„Држаћу прозоре затворене“, рекао је он незаинтересовано.

„Да ли сте знали да је ова гостионица направљена помоћу алхемије, господине? Настала је од отпадака, отпадака који су у великом котлу помешани са специјалним алхемијским елементима и онда се све то променило и на крају је испала кућа...“

„Немам времена за ћаскање!“, дрекнуо је губећи стрпљење. „Уради оно што сам ти рекао или ћу поново претворити ове шилинге у каменчиће – брзо као што сам их и направио.“

Лети се намрштила. „Овде постоје правила за боравак“, рекла је. „Књига гостију је тамо и морате да се упишете. Име, где идете и шта носите.“

Остављајући за собом ледене стопе, отишао је крупним корацима до књиге и узео перо у руку.

„Јеси ли му видела зубе?“, промрмљала је госпођа Морж.

„Светлоплави“, рекла је Буљина пунећи лулу лишћем нане. „А је л’ видиш тај кофер?“

„Од махагонија“, рекла је госпођа Морж. Стресла се и висеће минђуше су јој засветлуцале. „Баш необично.“

„Баш занимљиво.“

Лети је улетела у кухињу и с кукe поред шпорета узела кључеве собе. Лепршајући крилима, Сивко је слетео на своју пречку с поруком од тате окаченом о ногу:

Мало је фалило да добијем њоследњу њарџију!

Можда ћу њозајмиџи још неколико шилинга.

Не брџни – џмам добар осећај!

Таџа ххх

Тата је увек џмао добар осећај после неколико флаша пива.

Лети је брзо истиснула из главе ту мисао, а онда јој је на памет пало нешто још горе.

„Позајмиће неколико шилинга?“, промрмљала је. „Е нећеш овога пута!“ Окренула се ка Сивку. „Пмам поруку коју одмах треба однети натраг, Сивко. Али сада

морам да сместим новог госта. Пргав је. И има плаве зубе. Сачекај да видим како се зове.“

Вратила се с кључевима у дневну собу. Алхемичар је спустио перо и без речи подигао кофер. Лети је завирила у књигу да би открила његове тајне. Када је видела потпис, разрогачила је очи: црвено мастило постало је плаво.

Лети је погледала у перо, а онда поново папир.

Није се уопште потписао именом.

Само је написао – *Трїовац снїом*.

Лети се замислила. Трговац је неко ко нешто продаје.

Али шта је то *снї*?

Друго поглавље
ИЗУМ ЗВАНИ СНЕГ

„Шта је то *снег*?“, упитала је Лети.

„Ти си моја муштерија“, рекао је трговац снегом. „Ве-
ома брзо ћеш сазнати.“

У његовом гласу било је неког ишчекивања, попут
електричног набоја. Лети је видела да је узбуђен. Видела
је да је *нервозан*.

Због чега је нервозан?, питала се.

Трговац снегом је подигао кофер и ставио га на сто.
Ноге стола почеле су да крцкају под теретом.

„Никада до сада нисам видела кофер од махагонија“,
рекла је Лети. „А у овом послу виђам много кофера.“

„Забрављен је и закопчан оловним шналама“, рекао
је трговац снегом.

Лети Биберко живела је у кући на стубовима, близу ветровите обале Албиона. Никада јој се није догодило ништа необично – све до једне зимске ноћи, ноћи у којој је код ње стигао трговац снегом.

Он је за себе рекао да је алхемичар, највећи од свих који су икада постојали, а у коферу од махагонија донео је свој најновији проналазак. Тај проналазак промениће Летин живот, али и цео свет, заувек.

Тај проналазак био је снег...

